

Володимир Марчук

СТРУКТУРА КУПЕЦЬКИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ВОЛИНСЬКОГО ВОЄВОДСТВА В 1921–1939 РОКАХ

На основі даних офіційної статистики дається характеристика структури купецьких торговельних закладів в 1921–1939 роках на території Волинського воєводства. Характеризуються чисельність, етнічний склад волинського купецтва, структура торговельних закладів Волинського воєводства. Наголошується, що у досліджуваний період торгівля у Волинському воєводстві зосереджувалася в руках євреїв, а більшість торговельних закладів були сконцентровані у містах і містечках краю.

Ключові слова: торгівля, купецтво, Волинське воєводство, міжвоєнний період.

Рівень торгових відносин і стан економіки виступають найважливішими показниками розвитку розвиненого суспільства, визначальними чинниками внутрішньої та зовнішньої політики держави. Купецтво упродовж кількох століть було найвагомим репрезентантом торгово-економічних інтересів суспільства, опосередкованим учасником організації «потоків» реалізації предметів споживання, розкоші, культурного збагачення. Цей стан слід розглядати як особливо «вразливу» групу людей до будь-яких змін у сферах економіки й державного управління, інтеграції та суспільної трансформації.

У радянській історичній науці волинське купецтво міжвоєнного періоду ХХ ст. не досліджувалося українськими істориками з огляду на ідеологічні обмеження. Економіка західноукраїнських земель розглядалася через призму її загальної відсталості, експлуатації робітництва та селянства державою і «буржуазними» промисловими колами. Радянська історична наука користувалася марксистсько-ленінською методологією як «єдино правильною» при розгляді економічних процесів, які відбувалися на території Західної України в міжвоєнний період.

Українське купецтво епізодично згадувалось у дослідженнях істориків української діаспори. Зокрема, цій проблематиці були присвячені роботи І. Витановича [2], В. Несторовича [4].

Незважаючи на те, що на початку 1990-х рр. українська історіографія звільнилася від ідеологічних штампів та контролю влади, вітчизняні історики тривалий час не приділяли уваги вивченню купецтва, зосередивши увагу здебільшого на дослідженні історії зародження і розвитку кооперативного руху на території Західної України. У сучасній українській історичній науці перші кроки у дослідженні історії західноукраїнської торгівлі були зроблені О. Вербовою, яка у монографії «Західноукраїнське приватне підприємництво міжвоєнного часу» [1] висвітлила соціально-економічні та політичні умови зародження українського приватного підприємництва на західноукраїнських землях, показала роль українських підприємців у економічних програмах західноукраїнських політичних партій, основні етапи становлення українського приватного підприємництва у міжвоєнний період ХХ ст. Питанням економіки міжвоєнної Волині присвячені роботи В. Литвинюк, проте дослідження автора дають лише загальні відомості про стан зовнішньої і внутрішньої торгівлі у Волинському воєводстві [3].

У міжвоєнний період ХХ ст. перші спроби аналізу волинської торгівлі здійснили В. Орміцький [8], який дослідив проблему обносної торгівлі на території східних воєводств. Участі єврейського купецтва у торговельній галузі присвячені дослідження І. Шипера [10], Є. Кончинського [7]. У польській повоєнній історичній науці історію внутрішньої торгівлі у міжвоєнній Польщі досліджували Є. Томашевський [13] та Я. Жарновський [14].

Таким чином, проблема купецтва міжвоєнної Волині ще не стала предметом спеціального наукового дослідження. Українські та польські історики досліджували лише певні аспекти економічного життя Волинського воєводства у міжвоєнний період ХХ ст.

Метою статті є об'єктивне розкриття участі купецького капіталу у торговельному розвитку краю в міжвоєнний період.

Найкращими професіоналами у сфері торгівлі були купці. Власне купівля-продаж являли собою основний засіб для їхнього існування, задоволення насущних матеріальних і навіть ду-

ховних потреб (у плані придбання книжок, преси, картин і художніх виробів із золота та срібла тощо). Разом з тим, не будучи безпосереднім виробником матеріальних благ, купець став не лише кваліфікованим посередником зі збуту промислових виробів і сільськогосподарської продукції, а й, впливовою, фінансово забезпеченою й порівняно незалежною особою. Нібито «звільнивши» поміщика, селянина чи міщанина від «дової праці» – транспортування товарів, пошуків ринків, вивчення кон'юнктури і таке інше, він фактично жив за рахунок надання їм своїх послуг. У зв'язку з цим, більшість радянських істориків «таврували» представників цього стану як клас «паразитів», «суспільних дармоїдів», як таких, що лише «знімали вершки» з вітчизняного та іноземного виробництва. Критики купецтва практично не брали до уваги той колосальний ризик і можливі фінансові втрати, які часто супроводжували «обмін», матеріальні, фізичні і моральні «витрати» в процесі пересування (нерідко до найвіддаленіших ринків), подолання митних «перешкод», відвертих зловживань і корупції з боку чиновництва, вивчення, принаймні в обсязі професійних потреб, кон'юнктури, місцевих звичаїв, побуту і нарешті іноземних мов. Втрачене на шляху до ринку, купцю, як правило ніхто не повертав – то була його особиста справа.

Шлях до досягнення вершин на комерційній ниві пролягав через працелюбство, самоорганізованість, самоосвіту, нагромадження необхідних зв'язків, досвіду, зрештою, вдачу. Більшість волинських купців міжвоєнного періоду, розпочали свою трудову діяльність ще в часи існування Російської імперії. Типовою для них була кар'єра, що складалася з послідовних щаблів: «крамничний хлопчик» – прикажчик – самостійний купець. Купецькі діти проходили навчання й практику торгівлі в магазинах та крамницях, які належали родині, на ярмарках. Як правило, все життя тогочасного купця було пов'язане з торгівлею, оскільки житлові кімнати, магазин і складські приміщення розташовувалися в одному будинку, який купці намагалися будувати на центральних вулицях.

Після підписання 18 березня 1921 р. Ризької мирної угоди, у складі відродженої Польської держави опинилися волинські землі, більшість яких увійшла до складу новоутвореного Волинського воєводства, а Сарненський і Камінь-Каширський повіти до Поліського воєводства. Вже наприкінці вересня 1921 р. польська влада провела перепис населення в державі. Незважаючи на певні недоліки, які відзначають, як українські, так і польські історики, перепис населення є достатньо інформативним.

Перепис 1921 р. зафіксував післявоєнні реалії у Волинському воєводстві. На початку 20-х рр. ХХ ст. структура зайнятості населення Волинського воєводства була зумовлена аграрним напрямом економіки регіону, оскільки більшість його мешканців працювала в сільському господарстві, де було зайнято понад 1 162 365 (81,87%) осіб. У гірництві й інших промислах 103 884 (7,2%) осіб. У галузі комунікації і транспорту трудилося 17 503 (1,2%) особи, в інших галузях – 4,8%. Частка осіб задіяних у торгівлі була досить низькою. Так, з 1 437 907 осіб, які проживали на території воєводства, у торгівлі було зайнято 75 289 осіб (5,23%), хоча реальна частка зайнятих у цій галузі становила лише 21 935 (1,5%) осіб, з яких самодіяльні купці становили 17 591 ос. (80,2%) та допоміжний персонал 4 344 ос. (19,8%), з якого 3 140 (72,2%) осіб це були члени родини (табл. 1). Основна маса осіб, яка була зарахована до цієї категорії населення, були на утриманні у глави родини, який і займався торгівлею. Усі ж інші фактично жодної участі у веденні торговельних справ не брали і якщо залучалися до торгівлі, то лише у якості допоміжного персоналу. На час проведення перепису 1921 р. волинська торгівля фактично повністю була монополізована євреями, з 17 591 купця, 16 399 (93,22%) були іудеями. Перепис 1921 р. не дозволяє виокремити частку українського купецтва на території воєводства, оскільки, дані про зайнятість осіб фіксують лише релігійну приналежність, а не за мовною ознакою. Як наслідок, до православного купецтва відносилися і представники російського купецтва та ін. народів, що сповідували православ'я.

Таблиця 1.

Чисельність і релігійна приналежність осіб, зайнятих торгівлі у 1921 р.

	Всього	Римо-католики і вірмено-католики	Православні	Євангелісти	Іудеї	Інші
Зайняті в торгівлі	21 935	658	1 010	50	20 204	13
– самодіяльні	17 591	424	731	36	16 399	7
– персонал	466	140	64	6	251	5
– робітники і наймані працівники	721	60	77	5	579	-

– члени родини	3 140	31	137	3	2 968	1
– невідомого суспільного стану	17	3	1	-	13	-
Члени родини на утриманні	53 354	895	1 668	64	50 717	10

Джерело: Pierwszy powszechny spis ludności Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 30 września 1921 r. Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe. Województwo Wołyńskie. – Warszawa, 1926. – Т. XXIII. – S. 172.

Зокрема, у Волинському воєводстві, на цей час, найбільше купців разом із членами родин належало до таких народів: 70 921 євреї (94,19% від загальної кількості). Саме євреї, маючи могутній природний потяг до посередницької діяльності, виявилися найбільш підприємливим етносом. Частка православних купців була незначною і становила лише 3,5% (2 678 осіб). Сюди належали росіяни, до яких також належала частина зросійщених українців, українці та представники інших народів, що сповідували православ'я. Частка римо-католицьких купців із членами родин була ще меншою, і становила 2 % (1 553 особи) [9, s. 172]. Причина домінування в торгівлі євреїв полягала в тому, що їх частка серед мешканців міст і містечок була найбільшою.

Фактично, лише кожен третій купець працював у сільській місцевості, більшість осіб, задіяних у торгівлі, концентрувалася у містах і містечках Волинського воєводства, де їхня частка становила 72,61%. Зважаючи на досить низький рівень урбанізації території краю, можна говорити, що з одного боку сільська торгівля була недостатньо розвиненою, і тому сільські жителі були змушені орієнтуватися на міську торговельну мережу, а з іншого боку, концентрація значної кількості однотипних торговельних закладів в межах міста призводила до досить високої конкуренції у цій сфері і лояльної цінової політики, на окремі види товарів.

Таблиця 2.

Чисельність осіб зайнятих в торгівлі у 1921 р.

	Всього	Міста	Села
Зайняті в торгівлі	21 935	15 981	5 954
– самодіяльні	17 591	12 773	4 818
– персонал	466	416	50
– робітники і наймані працівники	721	664	57
– члени родини	3 140	2 114	1 026
– невідомого суспільного стану	17	14	3
Непрацюючі	53 354	38 334	15 020

Джерело: Pierwszy powszechny spis ludności Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 30 września 1921 r. Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe. Województwo Wołyńskie. – Warszawa, 1926. – Т. XXIII. – S. 86.

Протягом 1920-х років, у відновленій Польській державі відбувався процес розробки нормативно-правових норм, які б регулювали діяльність у торговельній сфері, адже це в першу чергу було необхідне для проведення оподаткування. Більше того, єдина Польська держава об'єднала купців, які працювали як в Австро-Угорській, так і Російській імперіях, кожна з яких мала власне законодавство.

Відповідно до закону «Про державний промисловий податок» від 14 травня 1923 р., купецький заклад це приватний заклад, який займається дрібною та гуртовою торгівлею товарами, стаціонарно або без сталого місцеперебування і має відповідні документи на проведення такої діяльності [5, s. 635].

Кожен купецький заклад був зобов'язаний викупити промислове свідоцтво для ведення торгівлі однієї з п'яти категорій. Категорія свідоцтва відповідала формі торгівлі, виду товарів і рівню товарообігу. Відповідно до норм Закону, до першої категорії відносилися заклади гуртової торгівлі, які збували товар у великих кількостях (партиями) головним чином купцям і промисловцям; до другої – магазини роздрібною торгівлі та дрібні гуртові заклади, які займалися продажем предметів розкоші, які виділені в окрему групу, наприклад, дорогоцінне каміння, зброя, фотоапарати тощо; до третьої – роздрібна торгівля в магазинах, розташованих в одному приміщенні і де працює не більше ніж один найманий працівник; до четвертої – заклади, які здійснюють торгівлю «в приміщеннях, які не мають ані вигляду, ані характеру кімнати» і не має найманих працівників; до п'ятої – торгівля обвозна і обносна [5, s. 649-650].

З погляду на обсяги торгівлі, купецькі заклади, які займалися скупом місцевих товарів (наприклад, збіжжя, яєць, худоби) з метою їх подальшого перепродажу, зобов'язані були викупо-

увати свідоцтва четвертої категорії, якщо верхня межа річної суми укладених контрактів на постачання товарів, які становлять предмет особистої торгівлі не перевищувала 20 тис. злотих; понад 20 тис., але до 100 тис. злотих – третьої категорії. Заклади напівгуртові, якщо верхня межа суми договорів на постачання товарів була більше 100 тис. злотих, але не перевищувала 500 тис. злотих набували свідоцтва другої категорії. Натомість всі інші заклади гуртової торгівлі відносилися до першої категорії [6, s. 272].

Таблиця 3.

Чисельність купецьких закладів у Волинському воєводстві відповідно до категорій свідоцтв станом на 1932 р.

Повіти	Всього	Категорії свідоцтв				
		I	II	III	IV	V
Володимирський	1 307	-	35	532	720	20
Горохівський	984	-	14	470	499	1
Дубенський	1 588	-	36	771	776	5
Здолбунівський	981	-	28	418	525	10
Ковельський	1 910	1	76	890	936	7
Костопільський	872	-	14	470	373	15
Кременецький	1 944	-	77	819	1 043	5
Луцький	2 281	1	86	1 277	909	8
Любомльський	497	-	9	209	263	16
Рівненський	2 528	-	136	1 364	997	31
Сарненський	941	-	42	482	407	10
Всього	15 833	2	553	7 702	7 448	128

Джерело: опрацьовано на підставі Statystyka przedsiębiorstw handlowych w Polsce w 1932 r. Statystyka Polski, Seria B. Zeszyt 5. – Warszawa, 1932. – S. 73-75.

В 1932 р. в Волинському воєводстві торгівельну діяльність провадили 15 833 купецькі заклади (таб. 3). Їх частка в загальній структурі усіх торгівельних закладів, які були задіяні в сферах товарообігу, кредитно-грошового та сфер послуг становила 89,99%. В структурі величин домінували малі заклади, третьої категорії – 7 702 і четвертої – 7 448. Разом їх частка становила 95,68% від усіх купецьких закладів. В незначній кількості цих закладів було задіяні наймані працівники. У переважній більшості закладів їх власники замість праці найманих робітників залучали до праці членів родин. Наприклад, дружина купця виконувала обов'язки продавця. Велика кількість дрібних торгівельних закладів пояснюється з одного боку мобільністю таких закладів, а з іншого домінування середньо-заможного купецтва на Волині. Певну роль відіграла і наслідки великої економічної кризи. Офіційна статистика вказує і на відсутність на території Волинського воєводства купецьких торгівельних закладів I категорії, що ще раз підтверджує тезу, що «східні креси» в першу чергу розглядалися офіційною владою як ринки збуту і джерела сировини.

Найбільша кількість купецьких торгівельних закладів була пов'язана з дрібним споживачем. Так, у 1932 р. 46,26% (7 325 закладів) від усіх торгівельних закладів займалися продажем споживчих товарів (4 459 закладів) і неспоживчих (2 866 закладів). Значною була частка купецтва і в купівлі сільськогосподарської продукції. У цій сфері працювало 1 278 закладів (8,07%), в тому числі 1 034 з них займалося скупом продуктів рільництва 1 034, а це 80,9% від усіх задіяних у цій сфері. Разом з тим, офіційна статистика фіксує незначну кількість купців, які займалися закупівлею худоби – 110 (8,6%) і 134 виробів товарів рослинництва і тваринництва. Значна частка купців була задіяна і в торгівлі м'ясом та виробів з нього – 1 387 закладів (7,88%) [11, s. 25].

Таблиця 4.

Структура торгівельних закладів Волинського воєводства у 1932 р. відповідно до спеціалізації

№ га-лузі	Галузь торгівлі	Загальна к-сть торг-них закладів	Категорії					
			I	II	III	IV	Va	Vb
1.	Закупівля товарів	1 395	1	28	438	928	-	-
1a	Продукти рільництва	1 034	-	18	370	646	-	-
1b	Худоби	110	1	2	16	91	-	-

1с	Продуктів рільництва і тваринництва	134	-	8	39	87	-	-
2.	Товари споживчі і колоніальні (включно)	4 459	-	81	1 725	2 640	3	10
3.	Товари споживчі і колоніальні разом з товарами неспоживчими (без вин і горілки)	2 866	-	43	2 095	693	4	31
4.	М'ясо, жир і м'ясні вироби	1 387	-	2	411	972	-	2
6.	Вино, горілка і пиво	322	-	73	242	7	-	-
7.	Тютюнові вироби	626	-	19	273	334	-	-
8.	Мануфактура	918	1	67	542	280	6	22
9.	Мануфактура разом з конфекцією, галантереєю, одягом і взуттям	192	-	12	114	41	16	9
10.	Конфекція (магазин готового плаття) і галантерейні товари	657	-	22	272	353	2	8
11.	Одяг, частини одягу, хутро і хутряні вироби	427	-	19	174	234	-	-
12.	Взуття	213	-	10	113	89	-	1
13.	Взуття разом з шкірами і шевським реманентом	258	-	2	177	78	-	1
14.	Шкіри різних видів і вироби з неї (без взуття)	197	-	6	93	98	-	-
15.	Машини, знаряддя і товари технічні (за винятком рільничих)	19	-	13	6	-	-	-
16.	Товари будівельні і паливо	386	-	16	153	217	-	-
17.	Меблі і вироби з дерева	77	-	7	25	45	-	-
18.	Залізо, залізні вироби, емальовані, алюмінієві	300	-	19	207	74	-	-
19.	Кухонний посуд, порцелянові, фаянсові та скляні вироби, віконне скло і люстри	197	-	10	92	95	-	-
20.	Мило, свічки, фарби, бензин, нафта, олії мінеральні, мастила	200	-	44	93	63	-	-
21.	Інструменти музичні, оптичні, хірургічні, апарати і прибори фотографічні	16	-	4	12	-	-	-
22.	Вироби годинникарські, ювелірні і плакіровані (покріті золотом, сріблом) предмети	41	-	5	32	3	-	1
23.	Апарати і вироби електротехнічні, радіотехнічні і освітлювальні пристрої	18	-	8	10	-	-	-
25.	Аптечні склади, парфумерні і косметичні вироби	173	-	6	155	12	-	-
26.	Гумові вибори, поліетилен, лінолеум, калоші, тенти, брезенти, покришки (шини) і камери і т.п.	5	-	3	-	2	-	-
27.	Книгарні, писемні матеріали і паперові вироби (разом з іншими товарами)	187	-	9	126	47	-	5
28.	Машини, знаряддя (інструменти) і товари рільничі	63	-	9	19	35	-	-
37.	Інші заклади не згадані вище	56	-	8	24	23	-	1
38.	З не зазначеними в картках галузями	178	-	8	79	85	3	3

Джерело: Statystyka przedsiębiorstw handlowych w Polsce w 1932 r. Statystyka Polski, Seria B. Zeszyt 5. – Warszawa, 1932. – S. 73-75.

Повільне подолання наслідків господарської кризи 1929-1935 рр. спричинили зміни в чисельності торгівельних закладів. З 364 330 купецьких торгівельних закладів зареєстрованих в

1935 р. в Польщі, лише 5,1% знаходилися на території Волинського воєводства. За цим показником, воєводство поступалося промислово потужним західним воєводствам, проте випереджало українські воєводства Тернопільське та Станіславське, та сусідні «східні воєводства» – Поліське, Новогрудське та Віленське. У 1935 р. у Волинському воєводстві торгівельну діяльність провело 18 609 купецьких закладів (99,46% від загальної чисельності усіх торгівельних закладів) (таб. 5).

Таблиця 5.

Чисельність купецьких закладів у Польщі в 1935 р.

Воєводства	Кількість закладів	відсоток
Білостоцьке	15 966	4,4
Варшавське	58 734	16,1
Віленське	10 992	3,0
Волинське	18 609	5,1
Лодзьке	39 434	10,8
Люблінське	27 881	7,6
Львівське	30 763	8,4
Келецьке	33 231	9,1
Краківське	26 227	7,2
Новогрудське	7 969	2,1
Познанське	27 380	7,5
Поліське	8 520	2,3
Поморське	14 389	3,9
Сілезьке	17 046	4,7
Станіславське	13 093	3,6
Тернопільське	14 166	3,9
Всього	364 330	100,0

Джерело: Statystyka zakładów przemysłowych i handlowych w 1935 r. Statystyka Polski, Seria C. Zeszyt 89. – Warszawa, 1938. – S. 70–75.

Серед них, 2 191 (11,77%) займався скупом і 16 418 (88,22%) продажем різних товарів. Аналізуючи торгівельну мережу Волинського воєводства, варто звернути увагу і на густоту торгівельної мережі, врахувавши кількість осіб, які припадали на один торгівельний заклад. Так, на один торгівельний заклад, у Волинському воєводстві припадало 127 осіб, а якщо врахувати, те, що значна частка торгівельних закладів концентрувалася у великих містах, то ця цифра є набагато вищою. Для порівняння на один торгівельний заклад у Познанському воєводстві припадало 77 осіб, у Люблінському – 79,5, Поліському – 150 осіб [12, s. 70].

Купецтво Волинського воєводства становило трохи більше 5% від усього населення краю. Здебільшого це були власники невеликих крамниць, які продавали споживчі товари, незначний відсоток вів гуртову торгівлю і належав до мандрівних торговців. Вони працювали особисто, інколи залучаючи на допомогу рідних та найманих працівників. Недостатність статистичного та джерельного матеріалу, не дозволяє дати більш глибокий аналіз структури купецьких торгівельних закладів напередодні війни. На жаль, початок Другої світової війни та окупація Польщі німецькими та радянськими військами завадила провести запланований на 1941 р. перепис населення, який дозволив би поглянути на структуру купецтва у певній динаміці.

Список використаних джерел та літератури:

1. Вербова О. Західноукраїнське приватне підприємництво міжвоєнного часу. Львів, 2001. 212 с.
2. Витанович І. Історія українського кооперативного руху. Нью-Йорк, 1964. 624 с.
3. Литвинюк В. Розвиток зовнішньої та внутрішньої торгівлі у Волинському воєводстві (1921–1939 рр.). *Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки*. Луцьк, 1998. № 1 : Історія. С. 54–56.
4. Несторович В. Українські купці і промисловці в Західній Україні 1920 – 1945. Торонто; Чикаго, 1977. 342 с.
5. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa, 1923. № 58. poz. 412. S. 635-656.
6. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa, 1932. № 17. poz. 110. S. 252-278.

7. Konczyński J. Żydzi w Polsce w ostatnim dziesięcioleciu w oświetleniu cyfr statystycznych. Warszawa, 1936. 39 s.
8. Ormicki W. Skup zawodowy i handel obnosny w woj. Wileńskim, Nowogródzkim, Poleskim i Wołyńskim. *Prace Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego*. Wilno, 1938. Zeszyt 22. 46 s.
9. Pierwszy powszechny spis ludności Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 30 września 1921 r. Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe. Województwo Wołyńskie. Warszawa, 1926. T. XXIII. 230 s.
10. Schiper J. Dzieje handlu żydowskiego na ziemiach Polskich. Warszawa, 1937. 792 s.
11. Statystyka przedsiębiorstw handlowych w Polsce w 1932 r. *Statystyka Polski*, Seria B. Zeszyt 5. Warszawa, 1932. 116 s.
12. Statystyka zakładów przemysłowych i handlowych w 1935 r. *Statystyka Polski*, Seria C. Zeszyt 89. Warszawa, 1938. 149 s.
13. Tomaszewski J. Handel prywatny w Polsce w latach 1936–1939. *Drobnomieszczaństwo XIX i XX wieku*. Warszawa, 1984. T. I. S. 200–240.
14. Żarnowski J. Społeczeństwo Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1939. Warszawa, 1973. 436 s.

Владимир Марчук

СТРУКТУРА КУПЕЧЕСКИХ ТОРГОВЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ ВОЛЫНСКОГО ВОЕВОДСТВА В 1921-1939 ГГ.

На основе данных официальной статистики дается характеристика структуры купеческих торговых заведений в 1921-1939 годах на территории Волынского воеводства. Характеризуются численность, этнический состав волынского купечества, структура торговых заведений Волынского воеводства. Отмечается, что в исследуемый период торговля в Волынском воеводстве сосредоточивалась в руках евреев, а большинство торговых заведений были сконцентрированы в городах и местечках края.

Ключевые слова: торговля, купечество, Волынское воеводство, межвоенный период.

Volodymyr Marchuk

STRUCTURE OF THE MERCHANT INSTITUTIONS OF THE VOLHYNIAN VOIVODESHIP 1921-1939

On the basis of official statistics, an analysis of the trade institutions' structure within the territory of Volhynian Voivodeship in 1921-1939 is given. Article characterizes the number, ethnic composition of the Volyn merchant class, structure of the trade establishments of Volhynian Voivodeship. Emphasized that during the exploring period, trade in the Volhynian Voivodeship was led by Jews and the majority of trade establishments were located in the cities and towns of the province.

Key words: trade, merchant class, Volhynian Voivodeship, interwar period.